






Revisió sistemàtica de les influències socials en l'esport: suport de la família, entrenadors i companys d'equip

Larissa Fernanda Porto Maciel¹ , Raquel Krapp do Nascimento¹ , Michel Milistetd² , Juarez Vieira do Nascimento²  & Alexandra Folle¹ 

¹Departament d'Educació Física de la Universitat de l'Estat de Santa Catarina, Florianópolis (Brasil).

²Departament d'Educació Física de la Universitat de l'Estat de Santa Catarina, Florianópolis (Brasil).

OPEN  ACCESS

Citació:

Porto Maciel, L.F., Krapp do Nascimento, R., Milistetd, M., Vieira do Nascimento, J. & Folle, A. (2021) Systematic Review of Social Influences in Sport: Family, Coach and Teammate Support. *Apunts Educación Física y Deportes*, 145, 39-52. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2021/3\).145.06](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2021/3).145.06)

Editat per:

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Institut Nacional d'Educació
Física de Catalunya (INEFC)

ISSN: 2014-0983

*Correspondència:

Larissa Fernanda Porto Maciel
larissa.maciell10@edu.udesc.br

Secció:

Pedagogia esportiva

Idioma de l'original:

Anglès

Rebut:

6 de gener de 2021

Acceptat:

18 de març de 2021

Publicat:

1 de juliol de 2021

Coberta:

Maialen Chourraut (ESP)
competint als Jocs Olímpics
de Rio de Janeiro (2016),
estadi Whitewater,
Semifinal de caiac
femení (K1).
REUTERS / Ivan Alvarado

Resum

L'objectiu d'aquest estudi era analitzar les publicacions científiques sobre la influència dels agents socials en l'esport per identificar els diferents tipus (emocional, informatiu, tangible) i nivells (positiu, indiferent, negatiu) de suport social que ofereixen als esportistes els seus familiars, entrenadors i companys d'equip. Aquesta investigació sistemàtica es va dur a terme mitjançant la recerca a les bases de dades de PsycInfo, ProQuest, Sportdiscus, Scopus i Web of Science, així com en llistes de revisions sistemàtiques del suport social a l'esport. Per dur a terme l'estudi, es va utilitzar la llista de comprovació PRISMA, i l'anàlisi de qualitat es va implementar aplicant la declaració STROBE. Es van utilitzar els criteris PECOS per avaluar l'elegibilitat dels estudis trobats a partir dels termes aplicats en l'estratègia de cerca. Els 31 estudis seleccionats examinaven la percepció dels esportistes de modalitats individual i col·lectiva de les tres etapes de l'entrenament esportiu (diversificació, especialització i inversió). La conclusió principal és que els avenços en la investigació sobre el suport social han generat un conjunt divers de proves que revelen que l'anàlisi s'enfoca principalment en el suport social familiar. Es va identificar que els familiars acostumen a ser els principals proveïdors de suport social i, com a tals, ofereixen als esportistes formes úniques de suport emocional, informatiu i intangible tant des d'una perspectiva positiva com negativa. Els entrenadors tenen un paper important en el suport emocional i informatiu, i els companys d'equip, en el suport emocional. La conclusió és que un nivell positiu de suport emocional, informatiu i tangible per part dels agents socials és fonamental per refermar la voluntat dels esportistes de mantenir i prolongar la seva implicació amb l'esport.

Paraules clau: coneixement, relacions interpersonals, revisió sistemàtica, suport social.

Introducció

Les relacions interpersonals són un dels factors principals que determinen la qualitat de les experiències que els esportistes viuen en la pràctica de l'esport (Coutinho et al., 2018). Per aquest motiu, entendre les influències socials s'ha tractat com un dels temes més rellevants per predir el rendiment esportiu (Goldsmith, 2004), el qual es veu influenciat pel resultat de la interacció amb els agents socials, per les experiències i un entrenament de qualitat i també pel talent innat de l'esportista.

Tenint en compte el suport social en l'esport, els esportistes tenen tres fonts d'influència principals a mesura que progressen en la seva carrera esportiva: la família, els entrenadors i els companys d'equip. Aquests agents socials formen una xarxa social complexa i amb moltes facetes que pot no tenir cap influència o bé tenir efectes positius i/o negatius en les experiències esportives dels esportistes (Côté et al., 2003; Côté et al., 2016; Sheridan et al., 2014), ja que contribueixen a generar un clima motivador definit a través dels seus comportaments, valors, actituds i suport (Camerino et al., 2019; Puigarnau et al., 2016) i afecten la manera d'interactuar i de percebre la implicació amb l'esport per part dels esportistes (Atkins et al., 2013). Per aquest motiu, aquest article explica els tres agents socials i com contribueixen a la implicació dels esportistes en l'esport.

Suport social

El terme "suport social" sol utilitzar-se en la literatura per descriure un grup de fenòmens diferenciats però interrelacionats (Goldsmith, 2004). En el context de l'esport, es tracta d'un factor multidimensional que s'ha emprat per descriure la qualitat general de les relacions a través del suport percebut, disponible o rebut i de la xarxa social individual (Rees i Hardy, 2000).

Hi ha diversos tipus de suport social (Goldsmith, 2004), tot i que n'hi ha tres que es consideren especialment rellevants en l'esport: l'emocional, l'informatiu i el tangible (Cutrona i Russell, 1990; Holt i Dunn, 2004). El suport emocional fa al·lusió al tracte i l'encoratjament que fan que una persona se senti estimada i protegida pels altres (per exemple, la motivació i l'afecte). El suport informatiu inclou rebre informació i consell en diferents situacions contextuais (per exemple, *feedback* i consells), mentre que el suport tangible inclou l'ajuda concreta rebuda (per exemple, ajuda logística o financera) (Holt i Dunn, 2004; Cutrona i Russel, 1990). Així, el desenvolupament positiu dels esportistes mitjançant l'esport dependrà de les relacions amb els agents socials, del tipus de suport que rebin i de com percebin el suport.

Agents socials

La família es considera el principal actor de socialització, a través del qual els infants desenvolupen la seva identitat i aprenen les normes i valors de la societat en què viuen

(Kubayi et al., 2014). En la majoria de casos, la família és qui ofereix a l'infant la primera oportunitat de practicar un esport, a més d'influir significativament en la decisió de continuar practicant-lo o abandonar-lo (Nunomura i Oliveira, 2013). Així, des de l'accés a un esport fins a la consecució dels primers èxits, els pares exerceixen una influència significativa en la carrera esportiva dels fills (Dunn et al., 2016; Sheridan et al., 2014).

A més de la família, l'entrenador ocupa una posició de poder i lideratge que es considera determinant en les experiències dels esportistes (Kassing et al., 2004; Mora et al., 2014; Nascimento Junior et al., 2020). A mesura que els joves esportistes es van involucrant de manera més sistemàtica en l'esport, els entrenadors esdevenen una font important d'influència, mentre que els pares passen a un segon pla i tenen un paper menys directiu en la pràctica esportiva dels fills (Pérez-González et al., 2019; Wylleman i Lavallee, 2004). Això explica que el suport i la qualitat de la relació entre l'entrenador i l'esportista s'hagin considerat elements fonamentals per al desenvolupament de la carrera esportiva (Jowett i Cockerill, 2003) i, per tant, un aspecte clau per a l'èxit en l'esport (Riera et al., 2017).

Tot i la influència significativa de la família i l'entrenador, arriba un moment en què els joves esportistes comencen a passar més temps amb els companys de l'entorn esportiu. Durant aquest període, que sol tenir lloc durant l'adolescència, la influència dels iguals adquireix un paper cada vegada més rellevant per als esportistes (Côté et al., 2016; Mora et al., 2014), tant en l'esport com en altres contextos de la vida (Holt i Sehn, 2008; Sanz-Martín, 2020; Scott et al., 2019). Els companys d'equip constitueixen una xarxa social que permet compartir objectius, estils de vida, dificultats i una sensació de relació entre ells. A més del potencial de proporcionar experiències psicològiques positives i/o negatives a través de la pràctica de l'esport (Fraser-Thomas i Côté, 2009; Scott et al., 2019), influeixen en la implicació de l'esportista i en la seva voluntat de continuar practicant o abandonar l'esport (Fraser-Thomas et al., 2008a).

Tenint en compte la perspectiva del suport social en l'esport, cal destacar que la producció científica entorn de les influències socials ha augmentat de manera considerable al llarg dels anys (Cramer i Sollitto, 2010; Folle et al., 2018; Keegan et al., 2010). En general, els estudis han subratllat que els esportistes tenen més probabilitats d'assolir resultats positius (un rendiment alt i una carrera esportiva d'èxit) si reben suport i se'ls encoratja amb un *feedback* positiu, si compten amb el suport de la família, amb entrenadors que estimulen la seva autonomia (Dunn et al., 2016) i amb companys d'equip que els ajuden a desenvolupar-se personalment i moralment (Valero-Valenzuela et al., 2020).

A més de les influències socials, s'ha suggerit que els models de desenvolupament esportiu entenen i determinen millor la implicació dels joves en l'esport, inclòs el Model de Desenvolupament Esportiu (DMSP) (Côté, 1999; Côté et al., 2003). El DMSP proposa que els joves avancin per les diferents etapes amb característiques específiques i grups d'edat seqüencials. Aquestes etapes estan relacionades amb la diversificació inicial en les activitats esportives (fins als 12 anys), l'especialització en un esport (entre els 13 i els 15 anys) i la inversió en un esport concret, centrant-se en el rendiment (més de 16 anys) (Côté et al., 2003). Tot i que existeixen estudis d'investigació importants sobre les influències socials, hi ha escassetat d'estudis de revisió sistemàtics que ofereixin una visió integradora dels coneixements empírics existents, centrada en el suport rebut per part dels tres agents socials principals (família, entrenadors i companys d'equip) i en el tipus (emocional, informatiu i tangible) i nivell (positiu, indiferent i negatiu) de suport que s'ofereix als esportistes. Tal com indiquen les revisions sistemàtiques sobre aquest tema (Bremer, 2012; Sheridan et al., 2014), aquests estudis amplien la comprensió de la matèria i proporcionen als investigadors l'oportunitat de compartir les evidències disponibles mitjançant la identificació de les teories adequades per desenvolupar direccions d'investigació i estratègies d'intervenció futures, així com per augmentar la consciència sobre el tipus de mètodes d'investigació utilitzats en els estudis i detectar quines investigacions continuen sent necessàries.

Tenint en compte la situació, aquesta revisió es va proposar analitzar publicacions científiques sobre la influència dels agents socials en l'esport per identificar els diferents tipus i nivells de suport que les famílies, entrenadors i companys d'equip donen als esportistes. D'acord amb aquest objectiu i amb la literatura existent en la matèria, per al present estudi es van formular quatre hipòtesis: a) la família proporciona un suport principalment emocional i tangible; b) els entrenadors proporcionen un suport primordialment informatiu; c) els companys d'equip són els que proporcionen més suport emocional; i d) els esportistes perceben predominantment com a positiu el suport rebut per part dels diferents agents socials.

Metodologia

Protocol d'investigació

Per a la preparació de la present revisió sistemàtica es van seguir els criteris recomanats per la declaració PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) (Moher et al., 2009), que

proporciona una guia per a les revisions sistemàtiques i les metaanàlisis (Moher et al., 2015). Per augmentar la transparència del procés de revisió i donar a conèixer i reduir la duplicació imprevista de revisions sistemàtiques, el protocol d'aquesta investigació es va registrar a la base de dades PROSPERO (International Prospective Register of Systematic, CRD42019114096). El registre permet una documentació permanent de 22 elements obligatoris (més 18 d'opcionals) durant la preparació i la realització d'una revisió *a priori* sistemàtica, i contribueix a la precisió, exhaustivitat i accessibilitat dels estudis (Moher et al., 2015).

Fonts d'informació i estratègia de recerca

Es va realitzar una recerca rigorosa de literatura a les bases de dades electròniques següents: PsycINFO (APA); ProQuest (Physical Education Index); Sportdiscus a través d'EBSCO; Scopus (Elsevier), i Web of Science - Core Collection (Clarivate Analytics). Es va decidir utilitzar aquestes bases de dades pel fet que inclouen revisions sistemàtiques relacionades amb el suport social en l'àmbit de les ciències de l'esport (Bremer, 2012; Sheridan et al., 2014), i es va realitzar una recerca secundària manual en llistes de referència per localitzar estudis addicionals.

A cada un dels motors de cerca es van introduir termes relacionats amb la temàtica de l'estudi ("influència" OR "suport" OR "implicació"), que es van combinar amb termes relacionats amb la població ("esportista" OR "pares" OR "família" OR "entrenador" OR "companys" OR "companys d'equip") i el context de les recerques (esport), utilitzant l'operador booleà AND per combinar termes relacionats amb la temàtica, la població i el context ("influència" OR "suport" OR "implicació" AND "esportista" OR "pares" OR "família" OR "entrenador principal" OR "companys d'equip" AND "esport").

Criteris d'elegibilitat

L'elegibilitat dels articles va seguir les recomanacions de la literatura per dur a terme un estudi d'aquestes característiques (Meline, 2006). Per a l'anàlisi vam utilitzar articles originals escrits en anglès durant el període 2001-2018 (segle XXI) que ofereixen un resum i el text íntegre disponible en línia.

L'avaluació de l'elegibilitat es va dur a terme de manera estandarditzada i independent per part de dos investigadors llicenciats en Educació Física, tots dos assistents al programa de doctorat de Ciències del Moviment Humà i amb experiència en l'elaboració d'investigacions científiques i revisions sistemàtiques. Les discrepàncies es van resoldre mitjançant consens, amb l'ajuda d'un tercer investigador en cas de

		Inclusió	Exclusió
P	<i>Participants</i>	Atletes (família, entrenadors i companys d'equip)	No atletes
E	<i>Exposició</i>	Entrenament i competicions	Educació física escolar: activitat i exercici físic
C	<i>Comparació</i>	Agents socials: família i companys d'equip Nivell de suport: positiu, indiferent i negatiu	--
R	<i>Resultat</i>	Percepció de l'esportista del suport social (influència, implicació) en l'esport	Percepció de familiars, entrenadors i companys d'equip
E	<i>Estudi</i>	Investigació empírica (estudis de camp – descriptius, transversals)	Experimentals, teòrics i instrumentals

Figura 1
Criteris d'inclusió i exclusió dels estudis seleccionats per a la revisió.

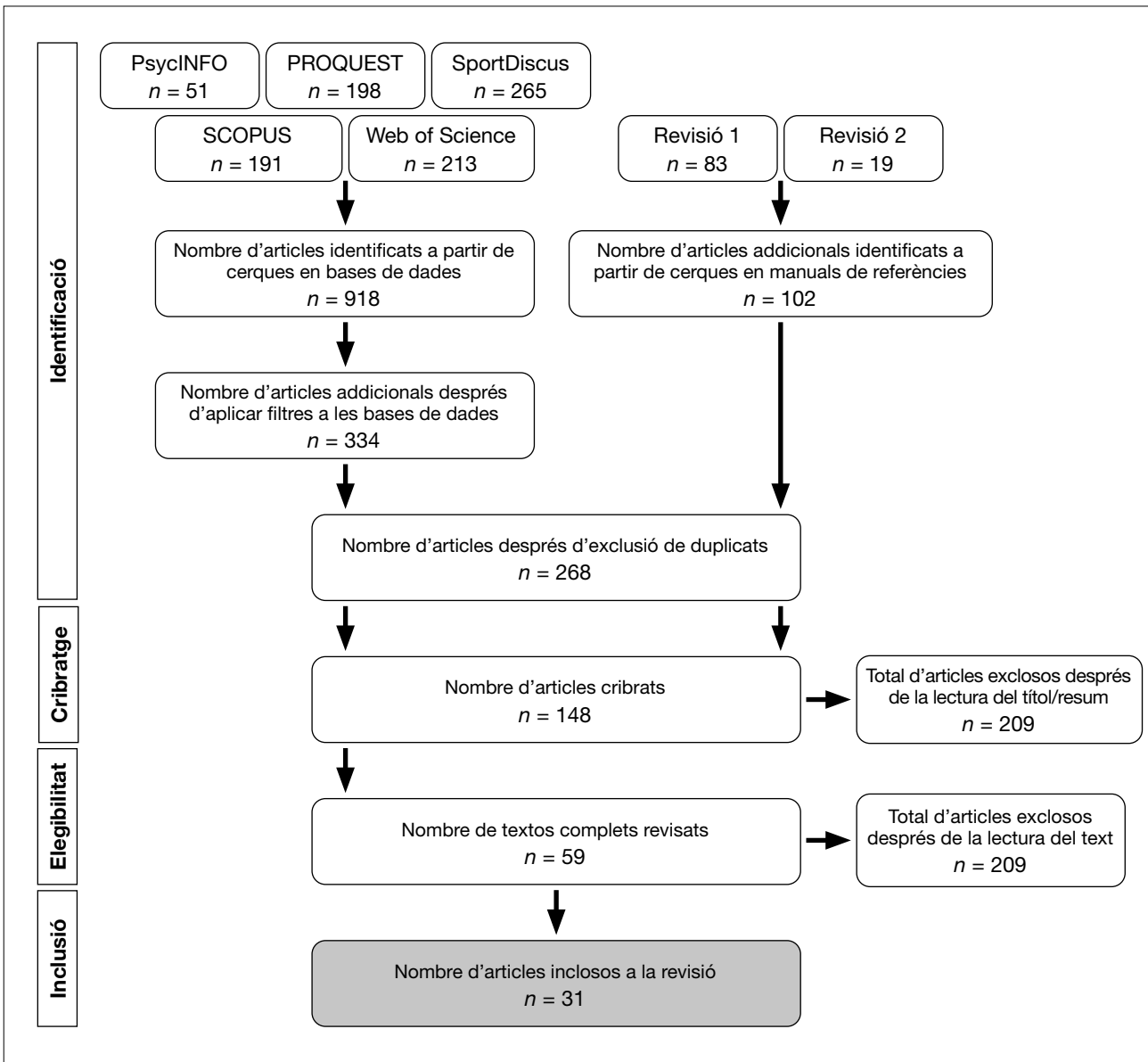


Figura 2
Diagrama de flux PRISMA modificat amb els registres recopilats i els registres finals elegibles després del procés de selecció.

desacord (Prat et al., 2019). La inclusió i exclusió d'estudis es va fer segons els criteris PRISMA PECOS (Figura 1). Després d'efectuar les cerques a les bases de dades, els estudis duplicats es van eliminar. Finalment, es van seguir tres passos per seleccionar els estudis en funció dels criteris d'elegibilitat: la lectura del títol, la lectura dels resums i la lectura dels textos complets. L'elegibilitat per a la inclusió als estudis finals es va verificar calculant el grau d'acord o reproductibilitat entre dos conjunts de dades mitjançant l'índex Kappa (Cohen, 1960). Es va obtenir un valor superior a 0.87, que indica un nivell d'acord perfecte entre els avaluadors (Anguera i Hernández-Mendo, 2014; Landis i Koch, 1977).

La cerca a les bases de dades (primària i secundària) es va dur a terme durant la primera meitat de novembre de 2018 i va generar 1020 registres. A la fase de selecció, es van excloure 179 articles després de la lectura del títol perquè no complien els criteris PECOS següents: participació (9); exposició (4); resultat (132); estudi (3); exposició/resultat (8); participació/resultat (19); participació/estudi (2); resultat/estudi (2). Després de la lectura dels resums, es van descartar 30 articles segons els criteris següents: participació (8); resultat (7); estudi (4); participació/resultat (6); participació/exposició (5). Finalment, a la fase d'elegibilitat, es van eliminar 28 articles que no reuneixen els criteris de resultat (27) i idioma (1). A la Figura 2 es presenta un diagrama de flux que resumeix el procés de selecció de l'estudi.

Avaluació de la qualitat metodològica dels estudis

Dos investigadors van avaluar de manera independent la qualitat de tots els estudis revisats mitjançant la llista de comprovació adaptada dels elements inclosos en els estudis transversals (STROBE - Elm et al., 2008). La llista de comprovació estava integrada originalment per 22 elements, 17 dels quals es van utilitzar en aquest estudi, tots relacionats amb el títol i el resum de l'article (element 1), la introducció (elements 2 i 3), els mètodes (elements 4-8 i 10-12), els resultats (elements 13-14 i 16) i els apartats de discussió (elements 18-20).

Els estudis es van classificar d'acord amb els punts de tall següents: A (>80%, alt), B (de 50% a 80%, moderat) i C (<50%, baix). Els punts de tall es van obtenir a partir de la suma de la puntuació aplicada a cada element: 0 (no respon); 1 (respon) (Olmos et al., 2008). Els desacords entre els investigadors es van resoldre mitjançant consens. Les puntuacions de qualitat metodològica per a tots els estudis inclosos figuren a la Taula 1.

Extracció i anàlisi de dades

Els estudis es van organitzar i arxivar utilitzant el programari Endnote (X7), mentre que la categorització i l'anàlisi es van dur a terme amb el programari QSR NVivo PRO (versió 12). D'acord amb la informació presentada als estudis, les característiques (any; localització de l'estudi; gènere; fase de desenvolupament esportiu, basada en l'edat i el tipus d'esport; agents socials investigats; tipus de recerca; instrumental i programari utilitzats) i la qualitat dels estudis es van analitzar quantitativament mitjançant estadístiques descriptives (freqüència absoluta).

Resultats

Els resultats presentats als estudis es van analitzar qualitativament mitjançant l'establiment de categories i subcategories d'anàlisi, definides *a priori* segons el marc conceptual i *a posteriori* a partir de les dades empíriques dels estudis: agents socials (familiars, entrenadors i companys d'equip), tipus de suport social (emocional, informatiu o tangible) i nivell de suport social (positiu, indiferent o negatiu).

Característiques dels estudis

Les característiques dels 31 estudis seleccionats per a aquesta revisió sistemàtica es presenten a la Taula 1. La majoria de les investigacions es van publicar a partir de 2010 (21). En termes d'ubicació dels estudis, quatre van tenir lloc als Estats Units i quatre al Regne Unit.

La majoria de les investigacions es van dur a terme amb esportistes de tots dos sexes (24) i només una es va fer exclusivament amb esportistes de sexe masculí. Quant a la fase de desenvolupament a llarg termini de l'esportista (Côté et al., 2003), 10 estudis es van dur a terme amb esportistes en les tres fases (diversificació, especialització, inversió) i 14 incloïen practicants d'esports d'equip i individuals.

Els estudis que aplicaven un enfocament quantitatiu (16) van recollir les dades mitjançant qüestionaris (16), mentre que els estudis amb un enfocament qualitatiu (14) van recórrer a entrevistes semiestructurades (10), i només es va fer una investigació que inclogués tots dos plantejaments. Les aplicacions de programari SPSS ($n=4$) i NVivo ($n=4$) van ser les més utilitzades per a l'anàlisi de les dades. A més, predominaven els estudis que tenien en compte la percepció dels esportistes sobre el suport que els proporcionava la família (13) (Taula 1).

Risc de biaix

En atenció a les pautes utilitzades (Elm et al., 2008; Olmos et al., 2008), es va atribuir una qualitat metodològica elevada a la majoria dels estudis (23) i una qualitat moderada a vuit

Taula 1*Resum de les característiques de l'estudi.*

Autor(s)	Any	Ubicació de l'estudi	Gènere	Fases de desenvolupament	Modalitat	Tipus d'investigació	Instruments	Programari	Influències socials	Qualitat de l'estudi
Wyllerman et al.	2002	NE	M/F	I	Individual	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	FE	B
Wuerth, Lee i Alfermann	2004	Alemanya	M/F	Mo/Es/I	Individual Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	F	A
Wolfenden i Holt	2005	Anglaterra	M/F	Es	Individual	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NE	F/E	A
Jowett i Timson-Katchis	2005	República de Xipre	F	I	Individual	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NE	F/E	A
Ullrich-French i Smith	2006	EUA	M/F	Mo/Es	Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	F/CE	A
Schinke et al.	2006	Canadà	M/F	Mo/Es/I	Individual Col·lectiu	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NE	F	B
Mccarthy i Jones	2007	Anglaterra	M/F	Mo	Individual Col·lectiu	Qualitatiu	Discussions de grup/entrevistes semiestructurades	NE	F/E/CE	A
Jowett	2008	Anglaterra	F	Mo/Es/I	Individual	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NE	F/E	A
Ullrich-French i Smith	2009	EUA	M/F	Mo/Es	Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	F/CE	A
Keegan et al.	2009	NE	M/F	Mo	Individual Col·lectiu	Qualitatiu	Entrevistes/discussions de grup	NVIVO	F/E/CE	A
Keegan et al.	2010	NE	M/F	Mo/Es/I	Individual Col·lectiu	Qualitatiu	Discussions de grup/entrevistes semiestructurades	NVIVO	F/E/CE	A
Bhalla i Weiss	2010	Canadà	F	Es/I	Individual Col·lectiu	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NE	F	A
Fry i Gano-Overway	2010	NE	M/F	Mo/Es/I	Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	E/CE	A
Jowett i Cramer	2010	NE	M/F	Es/I	Individual	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	E	A
Lauer et al.	2010	NE	M/F	I	Individual	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NE	F	A
Taylor i Bruner	2012	Anglaterra	M	Mo/Es/I	Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	EQS	E	B

Nota. Fases de desenvolupament (definides segons Côté, Baker i Albernethy, 2003). Mo: mostreig (fins a 12 anys); Es: especialització (de 13 a 15 anys); I: inversió (més de 16 anys); M: masculí; F: femení; NE: no especificat; F: família; E: entrenadors; CE: companys d'equip; A: qualitat alta, B: qualitat moderada.

Taula 1 (Continuació)*Resum de les característiques de l'estudi.*

Autor(s)	Any	Ubicació de l'estudi	Gènere	Fases de desenvolupament	Modalitat	Tipus d'investigació	Instruments	Programari	Influències socials	Qualitat de l'estudi
Siekańska	2012	NE	M/F	I	Individual/ Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	F	B
Dionigi, Fraser-Thomas i Logan	2012	Canadà	M/F	I	Individual Col·lectiu	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NE	F	A
Nunomura i Oliveira	2013	Brasil	M/F	Es/I	Individual	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NE	F	B
Rottensteiner et al.	2013	Finlàndia	M/F	Es/I	Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	SPSS	E	A
Atkins et al.	2013	EUA	F	Es	Individual Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	EQS	F	A
Kubayi et al.	2014	Sud-àfrica	M/F	I	NS	Quantitatiu	Qüestionaris	SPSS	F/CE	B
Santi et al.	2014	NE	M/F	I	Individual	Quantitatiu	Qüestionaris	SPSS/ AMOS	CE/E	A
Amado et al.	2015	Espanya	M/F	Mo/Es/I	Individual Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	SPSS	F	A
Marsh et al.	2015	EUA	M/F	Mo/Es/I	Individual Col·lectiu	Quantitatiu- qualitatiu	Entrevistes/qüestionaris	SPSS	F/E	B
Kang, Jeon i Kwon	2015	Corea	M/F	Mo/Es/I	NS	Quantitatiu	Qüestionaris	PASW	F	A
Cranmer i Sollitto	2015	NE	M/F	I	Individual Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	E	A
MacPherson, Kerr i Stirling	2016	NE	F	Es/I	Individual Col·lectiu	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades/ fotoelicitació	NE	CE	A
Maniam	2017	Austràlia	M/F	I	Individual Col·lectiu	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NVIVO	F	B
Danioni, Barni i Rosnati	2017	Itàlia	M/F	Es/I	Col·lectiu	Quantitatiu	Qüestionaris	NE	F	A
Folle et al.	2018	Brasil	F	Mo/Es/I	Col·lectiu	Qualitatiu	Entrevistes semiestructurades	NVIVO	F	A

Nota. Fases de desenvolupament (definides segons Côté, Baker i Albernethy, 2003). Mo: mostreig (fins a 12 anys); Es: especialització (de 13 a 15 anys); I: inversió (més de 16 anys); M: masculí; F: femení; NE: no especificat; F: família; E: entrenadors; CE: companys d'equip; A: qualitat alta, B: qualitat moderada.

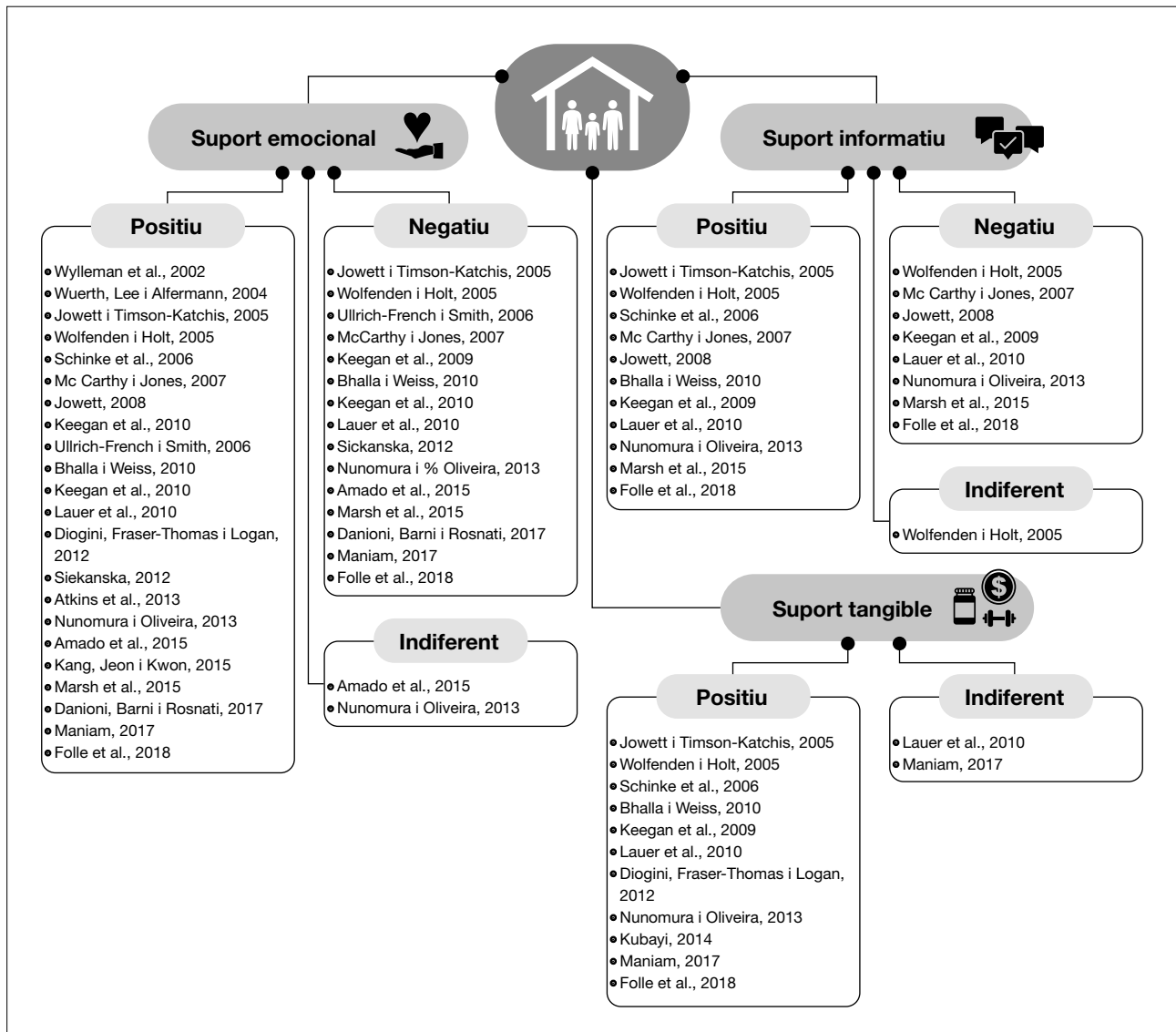


Figura 3
Estudis que observen el suport de la família en l'esport.

estudis. En total, el risc de biaix en els estudis inclosos es va considerar relativament baix.

Agents socials, tipus i nivell de suport social

Els resultats de l'estudi es van organitzar entorn de la influència dels principals agents socials investigats (familiars, entrenadors, companys d'equip), centrant-se en el tipus de suport (emocional, informatiu o tangible) i en el nivell (positiu, indiferent o negatiu) percebut pels esportistes.

Suport familiar

La informació inclosa relativa a la influència de la família

es va obtenir de 24 estudis (Figura 3). En l'anàlisi vam detectar que, segons la percepció dels esportistes investigada en els estudis seleccionats, el suport de la família era fonamentalment emocional.

Els estudis van mostrar que el suport emocional (23) donat per la família s'identificava com un factor clau de motivació per als esportistes en la pràctica esportiva i que, en general, la família era present (en entrenaments i competicions), donava suport i creia en els beneficis de la pràctica esportiva. No obstant això, en alguns dels estudis, alguns esportistes també van avaluar negativament el suport emocional (16) de la família. En aquests casos, la implicació excessiva (crítica, expressions espontànies de decepció, èmfasi excessiu en la victòria i expectatives poc realistes), en lloc d'una motivació, es convertia en una font de pressió

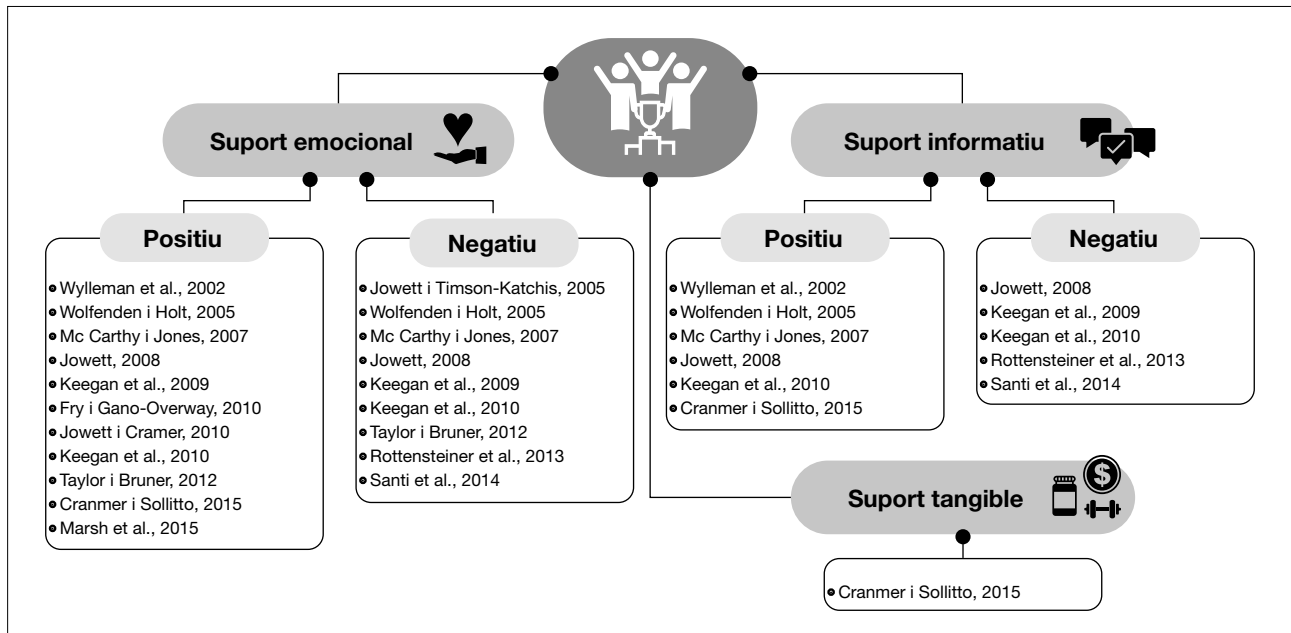


Figura 4
Estudis que observen el suport dels entrenadors en l'esport.

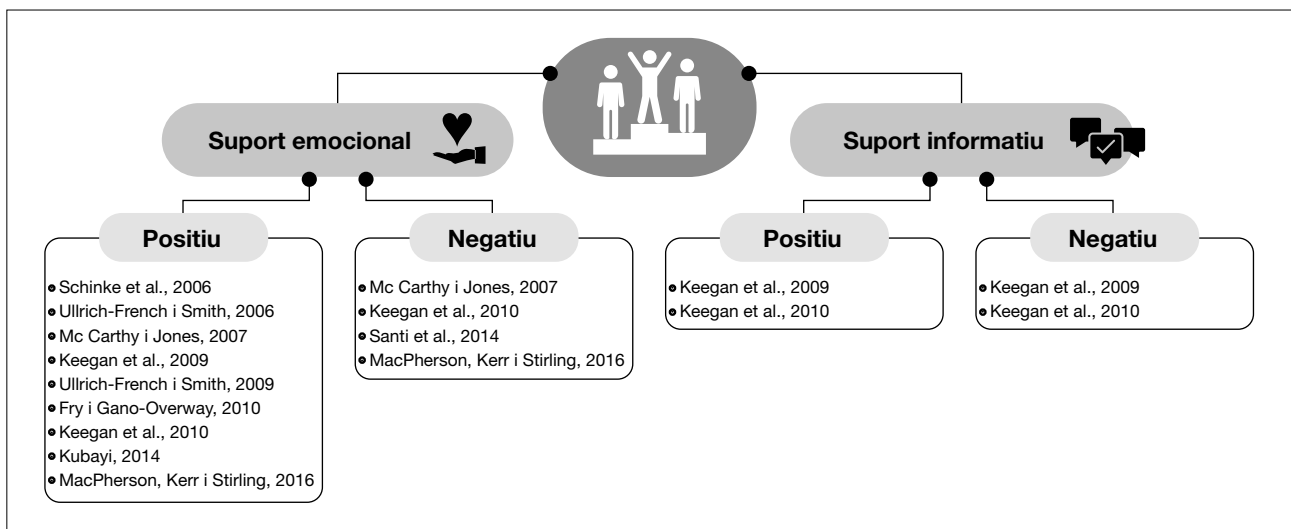


Figura 5
Estudis que observen el suport dels companys d'equip en l'esport.

i estrès, sobretot en situacions competitives. A més, dos estudis indicaven que alguns esportistes es mostraven indiferents al tipus de suport emocional proporcionat per la família.

En els resultats de la investigació observem que, mitjançant consells, assessorament, *feedback* i crítiques constructives, la família aspira a transmetre informació sobre patrons de nutrició, repòs, entrenament i rendiment en l'esport. En general, els esportistes investigats interpretaven aquest suport de manera positiva. D'altra banda, els mateixos comportaments instructius (7), quan es basen en aspectes nocius (crítiques negatives, pressió excessiva),

conduïen els esportistes a sentir-se frustrats i desmotivaven la seva implicació en l'esport. Un estudi recalava que els esportistes reben el suport informatiu dels membres de la família amb indiferència, de manera que no els influeix en la pràctica esportiva (Wolfenden i Holt, 2005).

Les percepcions positives del suport tangible (11) van demostrar que els esportistes reconeixien la disponibilitat de la família (adquisició de material per a l'esport i suport logístic) tant en entrenaments com en competicions. Per la seva banda, a causa d'una inversió desproporcionada, (2) alguns esportistes se sentien pressionats i insatsfets amb el suport de la família.

Suport dels entrenadors

La informació sobre la influència dels entrenadors es va extreure dels 14 estudis destacats a la Figura 4. En la percepció dels esportistes investigats, observem que els entrenadors els donaven suport principalment emocional i informatiu.

Els resultats van revelar que el suport emocional positiu dels entrenadors (ambient motivador, confiança i respecte) afectava directament la implicació dels esportistes en l'esport (11). En canvi, les situacions negatives (exigències, pressió, focus en els resultats i en el rendiment esportiu) feien que els esportistes se sentissin pressionats per l'entrenador i insatisfets amb l'esport (9). Es va remarcar que les percepcions de suport informatiu (*feedback*, orientació i consells), sobretot amb l'objectiu de millorar el rendiment esportiu, generaven formes efectives de motivació en els esportistes (5). Tot i això, alguns esportistes van assenyalar que el *feedback* dels entrenadors era excessivament crític i, en conseqüència, influïa negativament en la confiança i el desenvolupament esportiu (5). El suport tangible tenia un reflex escàs en la percepció dels esportistes (1).

Suport dels companys d'equip

La informació analitzada quant a la influència dels companys d'equip es va extreure de nou estudis (Figura 5). Segons la percepció dels esportistes, els companys d'equip proporcionaven principalment suport emocional per a la pràctica esportiva.

S'ha demostrat que una relació positiva amb els companys d'equip (amistat, acceptació i ànim) contribueix a la qualitat de les experiències esportives que perceben els esportistes (8). Ara bé, les actituds negatives (rebuig, manca de suport, ego) duïen els esportistes a desenvolupar competitivitat i rivalitat amb els companys (4). Els esportistes van subratllar el suport informatiu dels col·legues (comentaris orals i *feedback* positiu) com un factor motivador en situacions diverses (2). No obstant això, els aspectes desfavorables (crítiques i *feedback* negatiu) donaven lloc a la competitivitat entre esportistes i provocaven conseqüències adaptatives negatives relacionades amb els esports (2).

Discussió

L'objectiu d'aquest estudi era analitzar les publicacions científiques sobre la influència dels agents socials en l'esport per tal d'identificar els diferents tipus i nivells de suport social que els familiars, entrenadors i companys d'equip ofereixen als esportistes. En general, aquesta revisió va mostrar un augment de publicacions sobre el tema des de 2010, a partir d'estudis realitzats amb esportistes de tots dos sexes en les tres etapes del desenvolupament de l'esportista

a llarg termini i centrant-se en l'anàlisi del suport social proporcionat per les famílies. L'evidència suggereix que els familiars proporcionen els tres tipus de suport (emocional, informatiu i tangible), que els entrenadors els donen suport emocional i informatiu, i els seus companys d'equip, suport emocional.

El nombre creixent de publicacions sobre la influència social en l'esport destaca la contemporaneïtat d'aquesta matèria i la preocupació dels investigadors per entendre els factors que interfereixen en el desenvolupament dels esportistes, des de l'esport de base fins al d'alt rendiment. Aquesta evidència indica que la investigació aspira a una comprensió multidimensional de l'esport, sobretot pel que fa a les variables relacionades amb l'edat i el gènere, comprensió que pot ajudar els especialistes a proporcionar el suport adequat als esportistes en les diferents etapes de desenvolupament i en l'evolució, en tots dos sexes (Sheridan et al., 2014).

Un dels elements més destacats d'aquest estudi va ser l'abast de les investigacions dutes a terme, amb un focus específic en la influència de la família en el desenvolupament dels esportistes, que omple un buit detectat prèviament en la literatura (Fredricks i Eccles, 2004). Els esportistes observats en els diversos estudis analitzats trobaven en la família el suport principal, al marge del gènere i de l'etapa esportiva en què es trobaven. Això vol dir que, durant tota la trajectòria de l'esportista, des de l'etapa d'iniciació fins a l'esport d'elit, indistintament del tipus i nivell de suport, els familiars tenen una influència important en la carrera dels esportistes, fet que deixa clara la importància d'estudiar aquest agent, tal com ja s'ha destacat en la literatura (Côté, 1999; Fraser-Thomas et al., 2005).

En aquesta revisió hem partit de la hipòtesi que la família proporcionava més suport emocional i tangible als esportistes. Aquesta hipòtesi va quedar parcialment sustentada, ja que els esportistes perceben els tres tipus de suport. Les evidències detectades en les investigacions seleccionades suggereixen que els familiars poden modelar les experiències dels esportistes, que seran favorables si mostren control de les emocions, respecte, ètica i coparticipació amb els objectius de l'esportista. Així, la família ha d'entendre que l'esportista no podrà continuar implicat en l'esport per si sol i que demostrar empatia amb els reptes que afronti en aquest context augmentarà les possibilitats d'èxit en la seva carrera esportiva (Knight et al., 2018).

D'altra banda, tot i que perceben nivells positius de suport, un elevat nombre d'estudis demostra percepcions negatives per part dels esportistes en relació amb la família. En un intent per maximitzar els beneficis, sobretot en els més petits, els familiars solen exercir un elevat nivell de suport emocional, informatiu i tangible a costa de les experiències esportives dels esportistes.

Els resultats van demostrar que els comportaments familiars negatius, com la pressió, les exigències i un èmfasi excessiu en la victòria i el rendiment creen expectatives poc realistes i insatisfacció en la pràctica esportiva. Un altre element potencialment significatiu va ser l'assignació de recursos financers per part de la família per a la participació de l'esportista en l'esport. Sembla que els familiars que fan grans inversions en la carrera esportiva dels joves esportistes esperen un cert retorn de la inversió.

Aquest tipus de situació, però, pot conduir l'esportista a sentir-se excessivament pressionat, obtenir menys plaer i, en conseqüència, demostrar menys compromís amb l'esport (Dunn et al., 2016; Latorre-Román et al., 2020). Així, encara que el suport sigui positiu, pot ser vist com a negatiu, en funció de com ho percebi i experimenti l'esportista.

La informació obtinguda d'aquesta revisió destacava els entrenadors com una font complementària de suport. La segona hipòtesi proposada no es va verificar perquè malgrat que els proporcionaven suport informatiu, el suport que més van percebre els esportistes de la seva relació amb els entrenadors va ser emocional. Els resultats dels estudis van demostrar que el suport emocional i informatiu de l'entrenador, principalment a través de la motivació, el *feedback* i els consells, pot establir relacions duradores que possiblement condueixen els esportistes a allargar la seva implicació amb l'esport (Pérez-González et al., 2019).

D'altra banda, l'entrenador també pot ser una font de suport negatiu quan exerceix una pressió exagerada i fa crítiques desfavorables sobre el rendiment de l'esportista, fet que pot comportar la manca d'equilibri i d'establiment d'uns vincles afectius que els permeten mantenir una relació mútua de respecte i confiança. Cal que els entrenadors entenguin els esportistes tant dins com fora del context esportiu i que els demostrin un interès real. Aquesta actitud pot ajudar-los a enfocar millor les necessitats dels esportistes i a desenvolupar habilitats i objectius realistes que els permetin una carrera esportiva d'èxit (Nascimento Junior et al., 2020; Rottensteiner et al., 2013).

Rarament, en els estudis analitzats, els esportistes van manifestar la percepció d'un suport tangible per part dels entrenadors. Aquest tipus de suport inclou el reconeixement que l'entrenador proporciona a l'atleta beneficis o serveis (rehabilitació, tractament de lesions, programes d'entrenament i exercici, equipament esportiu o ajuda financera) destinats a ajudar l'esportista a practicar l'esport (Holt i Dunn, 2004; Rees i Hardy, 2000). Potser, sobretot en el cas dels esportistes més joves, no es percep que aquest tipus de suport procedeixi directament de l'entrenador i aquestes responsabilitats s'atribueixen als familiars o fins i tot al club o centre esportiu, fet que pot haver reduït aquest reconeixement en l'anàlisi del suport dels entrenadors.

S'ha demostrat que la relació amb els companys d'equip contribueix a la qualitat de les experiències dels esportistes,

principalment a través del suport emocional, fet que corrobora la tercera hipòtesi d'aquest estudi. Si bé la literatura esportiva s'ha centrat principalment en el fet de com els agents socials adults, com familiars i entrenadors, poden donar forma al desenvolupament dels esportistes (Marsh et al., 2015), sembla que existeix un reconeixement creixent que les interaccions amb els companys d'equip també són importants per generar resultats positius en l'esport (Macpherson et al., 2016).

Els resultats dels estudis suggereixen que la qualitat de l'amistat i l'acceptació dels iguals mantenen una relació estreta amb la motivació, la camaraderia i, en conseqüència, amb un compromís més fort de l'esportista amb l'esport (Ullrich-French i Smith, 2006). A mesura que la pràctica esportiva progressa, el paper dels companys d'equip es redefineix i es torna cada vegada més important, sobretot en les fases d'especialització i inversió esportiva, ja que és en aquestes fases, potser les més complexes per als esportistes, quan se sol experimentar la transició cap a l'adolescència i un canvi habitual dels papers exercits per adults importants (Côté et al., 2016).

Ara bé, els conflictes amb els companys d'equip poden dur els esportistes a abandonar l'esport (Scott et al., 2019). L'evidència obtinguda, tot i que predominantment positiva, és coherent amb la de Sheridan et al. (2014), en el sentit que indica que un suport emocional i informatiu negatiu per part dels companys d'equip que impliqui un ambient de col·lisió d'egos, una competitivitat alta i comentaris despectius sol estar estretament relacionat amb l'abandonament de l'esport. D'això es dedueix que la continuïtat en l'esport també dependrà de la qualitat de la relació amb els companys d'equip, que serà fonamental per prendre aquesta decisió.

La comparació de l'evidència d'aquesta revisió i la literatura existent permeten determinar que l'experiència esportiva de l'esportista està directament influïda pel tipus i el nivell de suport que rep dels agents socials, que es proporciona amb diferents valors i creences (Defreese i Smith, 2014). En aquesta investigació, els resultats dels estudis analitzats van evidenciar que el suport dels agents socials es percep predominantment com a positiu, d'acord amb la quarta hipòtesi d'aquest estudi. Així, fins i tot amb un suport negatiu, aquest es percep amb menys freqüència que el suport positiu, fet que demostra que els familiars, els entrenadors i els companys d'equip van complir el seu paper de compartir les necessitats dels esportistes i de proporcionar-los suport emocional, informatiu i tangible per ajudar-los en les activitats esportives.

Des d'aquesta perspectiva, per ajudar els esportistes a desenvolupar-se i protegir-los de manera efectiva de situacions indesitjables, sembla crucial examinar més en detall com influeixen els agents socials en el desenvolupament esportiu dels esportistes. Això no només exigeix analitzar la informació de recerca disponible, sinó també generar

nous estudis destinats a entendre millor els mecanismes psicològics en el marc dels contextos específics de la cultura esportiva que proporcionin un millor enteniment de com poden influir determinats tipus i nivells de suport en la continuació o la interrupció d'una carrera esportiva.

Conclusions

Els resultats d'aquesta revisió sistemàtica van proporcionar una clara indicació de l'amplitud i la complexitat dels diferents tipus i nivells de suport que els agents socials ofereixen als esportistes. Es va identificar que les famílies són les úniques proveïdores dels tres tipus de suport i que donen als esportistes suport emocional, informatiu i tangible en els tres nivells (positiu, indiferent i negatiu). Els que van donar més suport emocional i informatiu van ser els entrenadors, mentre que els companys d'equip van oferir més suport emocional, tant en termes positius com negatius, segons la percepció dels esportistes. En general, sembla que identificar les funcions i responsabilitats específiques que pot proporcionar cada agent social, així com conèixer les demandes i els objectius dels esportistes, resultaria útil per encaminar una carrera esportiva d'èxit.

D'aquesta revisió van sorgir diverses propostes pràctiques per a familiars, entrenadors i altres agents socials presents en el context de l'esport que treballen amb esportistes. S'ha demostrat que les famílies, els entrenadors i els companys d'equip tenen una influència positiva en diversos aspectes que afecten l'evolució dels esportistes en l'esport. Els familiars van ser els únics que van proporcionar els tres tipus de suport, fet que indica el paper significatiu i ubic de la família, tant en termes positius com negatius. Aquesta informació pot ajudar els familiars a revisar les seves actituds i el tipus de suport que proporcionen als atletes per garantir unes relacions de suport favorables i positives. Aquest estudi pot contribuir a entendre els tipus de suport específics que poden protegir els esportistes de tipus concrets d'efectes estressants derivats de la implicació en l'esport al llarg del temps. Així, per ajudar els esportistes a seguir practicant un esport, els agents socials més propers han de ser conscients del tipus i nivell de suport que els proporcionen en diferents moments de la seva trajectòria esportiva.

Limitacions i direccions futures

Aquest estudi fa aportacions importants sobre com els esportistes perceben la influència dels agents socials en l'esport, motiu pel qual s'han analitzat els tipus i nivells de suport que els proporcionen els familiars, entrenadors i companys d'equip. No obstant això, l'estudi presenta diverses limitacions metodològiques, com són: la inclusió d'estudis publicats exclusivament en anglès (que podria

haver influït en les característiques de la mostra i conduir a l'omissió d'estudis culturalment rellevants); l'eliminació dels estudis que no complien algun dels criteris d'elegibilitat adoptats (estudis fora del marge de dates 2001-2018) i que no observaven la percepció dels esportistes com un dels focus de la investigació, sinó que se centraven en la percepció dels pares, entrenadors i companys d'equip sobre la seva influència en la pràctica dels esportistes, i la no observació d'altres agents socials (professors, amics de fora de l'àmbit de l'esport, empresaris, membres esportius), els quals també podrien haver restringit els resultats d'aquesta revisió. A més, el volum de les mostres i els nivells de competició dels participants investigats no es van tenir en compte ni es van realitzar comparacions entre esportistes d'acord amb l'edat, sexe, esport i país d'origen, evidències que podrien explicar alguns dels resultats obtinguts a partir de les característiques de les mostres. En el futur, les investigacions podrien adoptar un biaix més transversal amb l'objectiu d'entendre com la xarxa de suport social dels esportistes pot influir abans, durant i després de la temporada esportiva, fet que permetria als investigadors examinar les influències de les relacions dels agents socials amb el pas el temps. Incloure poblacions d'esportistes de cultures diferents podria ajudar a comprovar la generalització i validesa dels coneixements existents. De la mateixa manera, incorporar coneixements de múltiples relacions socials i explorar possibles efectes moderadors en el si d'un projecte d'investigació pot aportar informació significativa i fer contribucions valuoses a la literatura existent.

Finançament

Aquest estudi ha estat finançat en part per la Coordenação de Aperfeiçoamento de Pessoal de Nível Superior (CAPES) - Brasil - Codi de finances 001.

Declaració de divulgació

Els autors no han informat de possibles conflictes d'interès.

Referències

- Amado, D., Sánchez-Oliva, D., González-Ponce, I., Pulido-González J. J. & Sánchez-Miguel, P. A. (2015). Incidence of Parental Support and Pressure on Their Children's Motivational Processes towards Sport Practice Regarding Gender. *PlosOne*, 10, 1-14. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0128015>
- Anguera, M. T. & Hernández-Mendo, A. (2014). Metodología observacional y psicología del deporte: Estado de la cuestión. *Revista de Psicología del Deporte*. 23(1), 103-109.
- Atkins, M. R., Johnson, D. M., Force, E. C. & Petrie, T. A. (2013). "Do I Still Want to Play?" Parents' and Peers' Influences on Girls' Continuation in Sport. *Journal of Sport Behavior*, 36(4), 329-345.
- Bhalla, J. A. & Weiss, M. R. (2010). A Cross-Cultural Perspective of Parental Influence on Female Adolescents' Achievement Beliefs and Behaviors in Sport and School Domains. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 81(), 494-505. <https://doi.org/10.1080/02701367.2010.10599711>

- Bremer, L. K. (2012). Parental Involvement, Pressure, and Support in Youth Sport: A Narrative Literature Review. *Journal of Family Theory & Review*, 4(1), 235-248. <https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2012.00129.x>
- Camerino, O., Valero-Valenzuela, A., Prat, Q., Manzano Sánchez, D. & Castañer, M. (2019). Optimizing Education: A Mixed Methods Approach Oriented to Teaching Personal and Social Responsibility (TPSR). *Frontiers in Psychology*, 10, 1-15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01439>
- Côté, J. (1999). The influence of the family in the development of talent in sport. *The Sport Psychologist*, Champaign, 13, 395-417. <https://doi.org/10.1123/tsp.13.4.395>
- Côté, J., Baker, J. & Abernethy, B. (2003). From play to practice: a developmental framework for the acquisition of expertise in team sport. En: Starkes, J.; Ericsson, K. A. (Eds.), *Expert performance in sports: Advances in research on sport expertise* (pp. 89-113). Champaign: Human Kinetics.
- Côté, J., Turnnidge, J. & Vierimaa, M. (2016). A personal Assets Approach to Youth Sport. En: Green, K.; Smith, A. *Routledge Handbook of Youth Sport* (pp. 243-255). London, New York: Routledge.
- Coutinho, P., Mesquita, I. & Fonseca, A. M. (2018). Influência parental na participação desportiva do atleta: uma revisão sistemática da literatura. *Revista de Psicología del Deporte*, 27(2), 47-58.
- Cutrona, C. E. & Russel, D. W. (1990). Type of social support and specific stress: Towards a theory of optimal matching. En B. R. Sarason, I. G. Sarason, & G. R. Pierce (Eds.). *Social support: An interactional view* (pp. 319-366). New York, NY: Wiley.
- Cranmer, G. A., & Sollitto, M. (2015). Sport Support: Received Social Support as a Predictor of Athlete Satisfaction. *Communication Research Reports*, 32, 253-264. <https://doi.org/10.1080/08824096.2015.1052900>
- Danioni, F., Barni, D., & Rosnati, R. (2017). Transmitting sport values: The importance of parental involvement in Children's Sport Activity. *Europe's Journal of Psychology*, 13(1), 75-92. <https://doi.org/10.5964/ejop.v13i1.1265>
- DeFreese, J. D. & Smith, A. L. (2014). Athlete social support, negative social interactions, and psychological health across a competitive sport season. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 36(6), 619-630. <https://doi.org/10.1123/jsep.2014-0040>
- Dionigi, R. A., Fraser-Thomas, J., & Logan, J. (2012). The nature of family influences on sport participation in Masters athletes. *Annals of Leisure Research*, 15(4), 366-388. <https://doi.org/10.1080/11745398.2012.744274>
- Dunn, R. C., Dorsch, T. E., King, M. Q. & Rothlisberger, K. J. (2016). The impact of family financial investment on perceived parent pressure and child enjoyment and commitment in organized youth sport. *Family Relations*, 65(1), 287-299. <https://doi.org/10.1111/fare.12193>
- Elm, E., Altman, D. G., Egger, M., Pocock, S. J., Gotsche, P. C. & Vandembrouche, J. P. (2008). The Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) statement: guidelines for reporting observational studies. *Journal of Clinical Epidemiology*, 61(3), 344-349. <https://doi.org/10.1136/bmj.39335.541782.AD>
- Folle, A., Nascimento, J. V., Salles, W. N., Maciel, L. F. P. & Dallegrave, E. J. (2018). Family involvement in the process of women's basketball sports development. *Journal of Physical Education*, 29(e2914), 1-13. <https://doi.org/10.4025/jphyseduc.v29i1.2914>
- Fraser-Thomas, J. L., Côté, J., & Deakin, J. (2005). Youth sport programs: an avenue to foster positive youth development. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 10(1), 19-40. <https://doi.org/10.1080/1740898042000334890>
- Fraser-Thomas, J. & Côté, J. (2009). Understanding Adolescents' Positive and Negative Developmental Experiences in Sport. *The Sport Psychologist*, 23(1), 3-23. <https://doi.org/10.1123/tsp.23.1.3>
- Fraser-Thomas, J., Côté, J. & Deakin, J. (2008a). Understanding dropout and prolonged engagement in adolescent competitive sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 9(5), 645-662. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2007.08.003>
- Fredricks, J. A. & Eccles, J. S. (2004). Parental influences on youth involvement in sports. En M. R. Weiss (Ed.), *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective* (pp. 145-164). Morgantown, WV, US: Fitness Information Technology.
- Fry, M. D., & Lori A. G. (2010). Exploring the Contribution of the Caring Climate to the Youth Sport Experience. *Journal of Applied Sport Psychology*, 22(3), 294-304. <https://doi.org/10.1080/10413201003776352>
- Goldsmith, D. J. (2004). *Communicating social support*. Cambridge, England: Cambridge Press.
- Holt, N. L. & Dunn, J. G. H. (2004). Toward a grounded theory of the psychosocial competencies and environmental conditions associated with soccer success. *Journal of Applied Sport Psychology*, 16(3), 199-219. <https://doi.org/10.1080/10413200490437949>
- Holt, N. L. & Sehn, Z. L. (2008). Processes associated with positive youth development and participation in competitive youth sport. In: N. L. Holt (Ed.), *Positive youth development through sport: international studies in physical education and youth sport* (pp. 119-137). London: British Library.
- Jowett, S. (2008). Outgrowing the familial coach - athlete relationship. *International Journal of Sport Psychology*, 39(1), 20-40.
- Jowett, S. & Cockerill, I. M. (2003). Olympic medalists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4(6), 313-331. <https://doi.org/10.5007/1980-0037.2015v17n6p650>
- Jowett, S., & Cramer, D. (2010). The prediction of young athletes' physical self from perceptions of the relationships with parents and coaches. *Psychology of Sport and Exercise*, 11(2), 140-147. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2009.10.001>
- Jowett, S., & Timson-Katchis, M. (2005). Social Networks in Sport: Parental Influence on the Coach-Athlete Relationship. *The Sport Psychologist*, 19(3), 267-287. <https://doi.org/10.1123/tsp.19.3.267>
- Kang, S. Jeon, H., & Kwon, S. (2015). Parental attachment as a mediator between parental social support and self-esteem as perceived by Korean sports middle and high school athletes. *Perceptual and Motor Skills*, 120(1), 288-303. <https://doi.org/10.2466/10.PMS.120v11x6>
- Kassing, J. W., Billings, A. C., Brown, R. S., Halone, K. K., Harrison, K., Krizek, R. L., Meân, L. J. & Turman, P. D. (2004). Communication in the community of sport: The process of enacting, (re)producing, consuming, and organizing sport. En P. J. Kalbfleisch (Ed.). *Communication yearbook*, 28 (pp.373-409). New York, NY: Routledge.
- Keegan, R. J., Spay, C. M., Harwood, C. G. & Lavallee, D. E. (2010). The Motivational Atmosphere in Youth Sport: Coach, Parent, and Peer Influences on Motivation in Specializing Sport Participants. *Journal of Applied Sport Psychology*, 22(1), 87-105. <https://doi.org/10.1080/10413200903421267>
- Keegan, R. J., Harwood, C. G., Spray, C. M., & Lavallee, D. E. (2009). A qualitative investigation exploring the motivational climate in early career sports participants: Coach, parent and peer influences on sport motivation. *Psychology of Sport and Exercise*, 10(3), 361-372. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2008.12.003>
- Knight, C. J., Harwood, C. G. & Sellars, P. (2018). Supporting adolescent athletes' dual careers: The role of an athlete's social support network. *Psychology of Sport & Exercise*, 38, 137-147. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2018.06.007>
- Kubayi, N. A., Jooste, J., Toriola, A. L. & Paul, Y. (2014). Familial and peer influences on sport participation among adolescents in rural South African secondary schools. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(20), 1305-1308. <https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n20p1305>
- Landis, J. R. & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33(4), 159-174. <https://doi.org/10.2307/2529310>
- Latorre-Román, P. Á., Bueno-Cruz, M. T., Martínez-Redondo, M. & Salas-Sánchez, J. (2020). Prosocial and Antisocial Behaviour in School Sports. *Apunts Educación Física y Deportes*, 139, 10-18. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2020/1\).139.02](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2020/1).139.02)
- Lauer, L. G., Gould, D., Roman, N., & Pierce, M. (2010). Parental behaviors that affect junior tennis player development. *Psychology of Sport and Exercise*, 11(6), 487-496. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2010.06.008>
- McCarthy, P. J. & Jones, M. V. (2007). A qualitative study of sport enjoyment in the sampling years. *Sport Psychologist*, 21(4), 400 - 416. <https://doi.org/10.1123/tsp.21.4.400>
- MacPherson, E., Kerr, G. & Stirling, A. (2016). The influence of peer groups in organized sport on female adolescents' identity development. *Psychology of Sport and Exercise*, 23, 73-81. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2015.10.002>
- Maniam, V. (2017). Secondary school students' participation in sports and their parents' level of support: A qualitative study. *Physical Culture and Sport, Studies and Research*, 76(1), 14-22. <https://doi.org/10.1515/pcssr-2017-0025>

- Marsh, A., Zavilla, S., Acuna, K. & Poczwadowski, A. (2015). Perception of purpose and parental involvement in competitive youth sport. *Health Psychology Report*, 3(3), 13-23. <https://doi.org/10.5114/hpr.2015.48897>
- Meline, T. (2006). Selecting Studies for Systematic Review: Inclusion and Exclusion Criteria. *Contemporary issues in communication science and disorders*, 33(1), 21-27. https://doi.org/10.1044/cicsd_33_S_21
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J. & Altman, D. G. (2015). Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses: The PRISMA Statement. *Epidemiologia e Serviços de Saúde*, 24(1), 1-8. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000097>
- Moher, D., Shamseer, L., Clarke, M., Ghersi, D., Liberati, A., Petticrew, M., Shekelle, P. & Stewart, L. A. (2009). Preferred reporting items for systematic review and meta-analysis protocols (PRISMA-P) 2015 statement. *Systematic Reviews*, 4(1). <https://doi.org/10.1186/2046-4053-4-1>
- Mora, A., Sousa, C. & Cruz, J. (2014). The Motivational Climate, Self-Esteem and Anxiety in Young Players in a Basketball Club. *Apunts Educación Física y Deportes*, 117, 43-50. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2014/3\).117.04](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2014/3).117.04)
- Nascimento Junior, J.R., Silva, E.C., Freire, G.L.M., Granja, C.T.L., Silva, A.A. & Oliveira, D.V. (2020). Athlete's motivation and the quality of his relationship with the coach. *Apunts Educación Física y Deportes*, 142, 21-28. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2020/4\).142.03](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2020/4).142.03)
- Nunomura, M. & Oliveira, M. S. (2013). Parents' support in the sports career of young gymnasts. *Science of Gymnastics Journal*, 5(1), 5-18.
- Olmos, M., Antelo, M., Vazquez, H., Smecuol, E., Mauriño, E. & Bai, J. C. (2008). Systematic review and meta-analysis of observational studies on the prevalence of fractures in coeliac disease. *Digestive and Liver Disease*, 40(1), 46-53. <https://doi.org/10.1016/j.dld.2007.09.006>
- Prat, Q., Camerino, O., Castañer, M., Andueza, J. & Puigarnau, S. (2019). The Personal and Social Responsibility Model to Enhance Innovation in Physical Education. *Apunts Educación Física y Deportes*, 136, 83-99. [https://dx.doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2019/2\).136.06](https://dx.doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2019/2).136.06)
- Pérez-González, A. M., Valero-Valenzuela, A., Moreno-Murcia, J. A. & Sánchez-Alcaraz, B. J. (2019). Systematic Review of Autonomy Support in Physical Education. *Apunts Educación Física y Deportes*, 138(4), 51-61. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2019/4\).138.04](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2019/4).138.04)
- Puigarnau, S., Camerino, O., Castañer, M., Prat, Q. & Anguera, M.T. (2016). El apoyo a la autonomía en practicantes de centros deportivos y de fitness para aumentar su motivación. *RICYDE-Revista Internacional de Ciencias del Deporte*, 43(12), 48-64. <https://doi.org/10.5232/ricyde2016.04303>
- Rees, T. & Hardy, L. (2000). An investigation of the social support experiences of high-level sport performers. *The Sport Psychologist*, 14(4), 327-347. <https://doi.org/10.1123/tsp.14.4.327>
- Riera, J., Caracuel, J. C., Palmi, J. & Daza, G. (2017). Psychology and Sport: The athlete's self-skills. *Apunts Educación Física y Deportes*, 127, 82-93. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2017/1\).127.09](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2017/1).127.09)
- Rottensteiner, C., Laakso, L., Pihlaja, T. & Kontinen, N. (2013). Personal reasons for withdrawal from team sports and the influence of significant others among youth athletes. *International Journal of Sports Science and Coaching*, 8(1), 19-32. <https://doi.org/10.1260/1747-9541.8.1.19>
- Santi, G. B., Bruton, U., Peitranoni, G., & Mellalieu, S. (2014). Sport commitment and participation in masters swimmers: The influence of coach and teammates. *European Journal of Sport Science*, 14(8), 852-860. <https://doi.org/10.1080/17461391.2014.915990>
- Sanz-Martín, D. (2020). Relationship between Physical Activity in Children and Perceived Support: A Case Studies. *Apunts Educación Física y Deportes*, 139, 19-26. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2020/1\).139.03](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2020/1).139.03)
- Scott, C. L., Haycraft, E. & Plateau, C. R. (2019). Teammate influences on the eating attitudes and behaviours of athletes: A systematic review. *Psychology of Sport and Exercise*, 43, 183-194. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2019.02.006>
- Siekańska, M. (2012). Athletes' Perception of Parental Support and Its Influence in Sports Accomplishments - A Retrospective Study. *Human Movement*, 13(1), 380-387. <https://doi.org/10.2478/v10038-012-0046-x>
- Schinke, R. J., Eyes, M., Danielson, R., Michel, G., Peltier, D., Pheasant, C., Enosse, L., & Peltier, M. (2006). Cultural social support for Canadian aboriginal elite athletes during their sport development. *International Journal of Sport Psychology*, 37(2), 330-348. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2007.9671815>
- Sheridan, D., Coffee, P. & Lavalley, D. (2014). A systematic review of social support in youth sport. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 7(1), 198-228. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2014.931999>
- Ullrich-French, S. & Smith, A. L. (2006). Perceptions of relationships with parents and peers in youth sport: Independent and combined prediction of motivational outcomes. *Psychology of Sport and Exercise*, 7(2), 193-214. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2005.08.006>
- Valero-Valenzuela, A., Camerino, O., Manzano-Sánchez, D., Prat, Q. & Castañer, M. (2020). Enhancing Learner Motivation and Classroom Social Climate: A Mixed Methods Approach. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 5272. <https://doi.org/10.3390/ijerph17155272>
- Wolfenden, L. E. & Holt, N. L. (2005). Talent development in elite junior tennis: Perceptions of players, parents, and coaches. *Journal of Applied Sport Psychology*, 17(2), 108-126. <https://doi.org/10.1080/10413200590932416>
- Wuerth, S., Lee, M. J., & Alfermann, D. (2004). Parental involvement and athletes' career in youth sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 5(1), 21-33. [https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00047-X](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00047-X)
- Wylleman, P. & Lavalley, D. (2004). A developmental perspective on transitions faced by athletes. En M. Weiss (Ed.). *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective* (pp. 507-527). Morgantown, WV: FIT.

Conflicte d'interessos: les autories no han comunicat cap conflicte d'interessos.



© Copyright Generalitat de Catalunya (INEFC). Aquest article està disponible a la url <https://www.revista-apunts.com/ca/>. Aquest treball està publicat sota una llicència Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License. Les imatges o qualsevol altre material de tercers d'aquest article estan incloses a la llicència Creative Commons de l'article, tret que s'indiqui el contrari a la línia de crèdit; si el material no s'inclou sota la llicència Creative Commons, els usuaris hauran d'obtenir el permís del titular de la llicència per reproduir el material. Per veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>